

med det foreliggende forslag vil 9-punktsprogrammet for så vidt angår det lovgivningsmæssige grundlag være opfyldt.

Lovforslaget har karakter af en rammelov, idet det inden for nærmere fastsatte rammer åbner for en betydelig frihed for de kommunale skolemyndigheder til at tilrettelægge undervisningen efter stedlige ønsker og muligheder. Dette gælder navnlig opbygningen af skolestrukturen i den enkelte kommune, men også bestemmelserne om selve undervisningen, herunder om de enkelte fags placering og omfang, giver plads for en væsentlig lokal indflydelse.

Forslaget er opbygget således, at kapitel 1 omhandler folkeskolens begreb og formål. Kapitel 2 beskriver undervisningens ordning, herunder den generelle struktur, undervisningsfagene, undervisningstiden m. v., mens kapitel 3 indeholder reglerne om, hvorledes skolevæsenet rent praktisk opbygges, for at bestemmelserne i kapitel 2 kan virkeliggøres. Kapitel 4 fastsætter regler om lærerne, kapitel 5 om undervisningspligt samt indskrivning og optagelse i folkeskolen og kapitel 6 om udgifterne til folkeskolen, mens kapitel 7 indeholder nogle specielle bestemmelser og kapitel 8 regler om ikrafttræden m. v. Som led i den ændrede systematik er det hidtidige særlige kapitel om Københavns skolevæsen bortfaldet, idet de regler, der specielt gælder for denne kommunes skolevæsen, er indarbejdet i de øvrige bestemmelser.

Som *bilag 2* til lovforslaget findes en sammenstilling af forslagets enkelte paragraffer med de tilsvarende bestemmelser i den gældende lov.

II. Hovedpunkter i lovforslaget.

1. Folkeskolens formål.

Fastlæggelsen af folkeskolens overordnede formål i selve skoleloven er en politisk tradition ikke blot her i landet, men også i de øvrige nordiske lande. Ikke desto mindre har man fra tid til anden rejst tvivl om, hvorvidt det overhovedet var ønskeligt eller hensigtsmæssigt at *angive skolens formål i en formel lovbestemmelse*. Det har således været hævdet, at en formålsbestemmelse i selve loven vil kunne medvirke til at binde udviklingen inden for skolen på en uheldig måde, navnlig hvis bestemmelsen gøres for detaljeret eller præcis. Fra anden side er det gjort gældende, at en formålsbestemmelse, der er forholdsvis kort og vagt formuleret, er uden større praktisk betydning og derfor lige så vel kunne undværes. Endelig er det fremført, at sådanne formålsangivelser, som skal være uden selvstændig retlig betydning, ikke bør optages i en lovtæst.

Den overvejende opfattelse synes dog at være, at folkeskolen er bedst tjent med at kunne indrette sin

hede virksomhed i overensstemmelse med en af folketinget vedtaget lovgivning, der også omfatter en bestemmelse af folkeskolens hovedformål — ikke mindst fordi forældrene må have krav på at vide, hvilke opgaver samfundet gennem folkeskolen påtager sig at løse over for deres børn.

Det kan ganske vist hævdes, at lovens bestemmelser om skolens generelle struktur og om fagkredsen indeholder en nok så væsentlig information om, efter hvilke hovedretningslinier skolen skal tilrettelægge sin undervisning. Herved må det imidlertid ikke overses, at disse bestemmelser alene vedrører selve undervisningens organisation, og at lovens opregning af fagene dels ikke er udtømmende og dels traditionelt overlader det ganske til administrationen at fastlægge de enkelte fags formål og centrale kundskabsområder, fagernes placering i skoleforløbet og deres tidsmæssige omfang samt ikke mindst undervisningens nærmere indhold og tilrettelæggelse.

Det er dog klart, at det i loven angivne hovedformål med folkeskolens virksomhed må være relativt udførligt og entydigt beskrevet, hvis det skal øve nogen reel indflydelse på disse undervisningsmæssige forhold og være retningsgivende for skolens daglige arbejde i øvrigt.

Den *nugældende formålsbestemmelse* i folkeskolelovens § 1, stk. 2, der lyder således:

„Folkeskolens formål er at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner, at styrke deres karakter og give dem nyttige kundskaber“, opfylder næppe dette krav om udførlighed og entydighed. Man kan således med rette spørge, om det er ethvert anlæg og enhver evne hos det enkelte barn, skolen skal søge fremmet og udviklet, og om det er ethvert karaktertræk eller snarere børnenes moralske karakterstyrke, der skal understøttes. Endvidere står det åbent, hvilke kundskaber loven anser for nyttige i den forstand, at skolen skal delagtiggøre børnene i dem.

Lovens formålsparagraf er ganske vist suppleret med en bredere formålsbeskrivelse i den af undervisningsministeriet udfærdigede bekendtgørelse af 24. maj 1941, som er gentaget i undervisningsministeriets cirkulære af 6. april 1960 om målet for folkeskolen under undervisning. Det hedder heri: „De i ovennævnte bekendtgørelse givne almindelige retningslinjer for folkeskolens mål er imidlertid fortsat gældende: Skolen må gennem sin virksomhed foruden at være kundskabsmeddelende være opdragende og karakterdannende. Den bør udvikle og styrke børnenes sans for de etiske og kristelige værdier, give dem ærbødighed for menneskelivet og for naturen, kærlighed til hjemmet og vort folk og land, respekt